

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam
ad majorem omnium in Ascési proficere cupientium utilitatem ac
subsídium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

§. 1. De Peccatis in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48214)

P A R S I.

DOCTRINAS AD VIAM
PURGATIVAM SPECTANTES
COMPLECTENS.

Cùm hujus Viæ Scopus sit , animam à peccatis & vitijs purgare , facile apparet , quænam doctrinæ ad eam præcipuè pertineant , tres videlicet. 1. Ut ipsorum peccatorum & vitiorum natura cognoscatur. 2. Ut , quò radicitus tolli queant , ipsæ etiam peccatorum radices sciantur. 3. Ut apta media ad peccata eadem efficaciter vitanda eligantur , & usurpentur ; quas omnes doctrinas hæc pars exhibebit.

C A P U T I.

DE PECCATIS ET VITIIS.

§. I.

De Peccatis in genere.

I. **P**eccatum à S. Augustino de lib. art. definitur , *Dictum , vel Factum , vel Concupitum contra legem æternam ; à Theologis autem cum S. Thoma , actus devians ab ordine debiti finis contra legem naturæ , rationis , vel legis æternæ.*

II. Porro multa sunt , quæ Ascetam de peccato scire oportet , sed sequentia præcipuè. 1. Cur non tantùm magna , sed etiam minima peccata fugienda sint ; nempe quia , qui spernit modica , paulatim in majora decider. Hinc , teste S. Marco Eremita , Diabolus modica delicta elevat , & extenuat ; alioquin
B enim

enim ad majus malum aut vitium hominem adducere non possit.

III. Secundò sciendum est, cur ejusmodi peccata ab Ascetis, & virtutis affectis specialiter vitanda sint nimirum quia, ut S. Gregorius Nazianzenus rectè dixit, his ruga una turpior est, quàm maxima vulnèrijs, qui in mundo vivunt; nec enim tam notabilem conspicuam in sordidis, quàm in puris unius color vestibus labe aliqua fæditatem habet. Quo nitidiores manus, inquit S. Bernardus, eò graviùs quivis natus in eis offendit: & sicut pretiosam vestem exigua quævis macula turpiùs decolorat. Nobis ad immunitatem minima quælibet inobedientia sufficit; nec janævus est, sed gravis macula, si in actionibus nostris vel minorum residet negligentia mandatorum. Quis enim ferat Filium, inquit Claudius Aquaviva Soc. Jesu Generalis, dicentem: revera diligo Patrem, sed citra lethalia vulnera & mortem, quidquid illi injuriarum & molestiarum inferre potero, faciam omnino sine respectu ullo & liberrimè: nec tantillum curam magis an minùs ei placeam, modò hæreditate me non privet, vel morte puniat.

IV. Tertiò sciendum est, quæ peccata venialia specialiter ab Asceta vitanda sint. Pro quo sciendum est triplicis generis peccata venialia reperiri. Videlicet *Majora*, quæ quidem ex se mortalia sunt, sed ob carentiam pleni & deliberati consensus, aut ob materiæ exiguitatem venialia redduntur. Qualia sunt, cogitatio impudica, & appetitus vindictæ, cui negligenter, sed sine consensu, resistitur: detractio in materia leviter violatio paupertatis in exigua quantitate, & similia, quæ ligno comparantur, quia crassiora sunt, & graviori ac

longiori igni in Purgatorio materiam subministrant nisi hinc expientur. 2. *Media*, quæ ex genere quidem venialia sunt, sed cum deliberata voluntate committuntur, ut sunt officiosa mendacia, otiosi sermones, scurrilitates, cachinnationes, curiositates audiendi, aut legendi vana, adulationes Prælatorum, aut Majorum, ambitiones, & similia, quæ fœno similia dicuntur, quia ut fœnum sunt pabulum Jumentorum, id est, imperfectorum, & igni quidem satis grandi, sed brevius duraturo materiam suppeditant. 3. *Minima*, quæ ex fragilitate & semiplena advertentiâ originem ducunt, ut sunt modica distractio in oratione, morus vanitatis, affectus complacentiæ, immoderatus rigor ex bono Zelo procedens, nimia mansuetudo in corrigendo, nonnulla tristitia & anxietas in operibus perficiendis, modicus excessus in cibo & potu sumendo, indiscretus fervor, & similia, quæ stipulis assimilantur, quoniam sicut palea citissimè à vento rapitur, & tenui flammâ consumitur, ita & ipsa, quia multum infirmitatis, parum autem voluntatis habent, citius igne purgatorio absumentur. Ex his ergo cum omnia collectivè accepta vitari non possint absque speciali DEI gratiâ, ea saltem, quæ sub secundo & primo genere continentur, studiosè sunt ab Ascetis vitanda, utpote quæ à perfectione assequenda specialiter impediunt.

V. Quartò sciendum est, cur DEUS etiam à perfectis viris ejusmodi peccata venialia, & quidem sæpe illis occulta, committi permittat; nimirum quòd, ut S. Climacus ait, sint apud viros spirituales quædam vitia plerumque vilissima, nisi DEI dispensatione relicta, ut per illa, quæ sine peccato sunt, seipsos semper valde accusantes, humilitatis opes inviolabiles acqui-

rant. Occulta verò juxta S. Augustinum (id est, talia, de quibus periculosissimum sit definire) permittant ne studium proficiendi ad omnia peccata cavendo pigrescat; quoniam si scirentur, quæ vel qualia sint delicta, pro quibus etiam permanentibus, nec profectus melioris vitæ absumptis intercessio sit inquirenda, & speranda justorum, eis secura se obvolveret humanæ segnitie, nec evolvi talibus implicamentis ullius virtutis expeditione curaret.

VI. Quintò sciendum est, cur nonnulla peccata DEUS in hac vita puniat, & alia inulta relinquat; nimirum quia, ut S. Gregorius ait, si nulla refecaret, quis DEUM res humanas curare crederet? Et rursum si hîc cuncta percuteret, extremum judicium unde restaret? Quædam igitur feriuntur, ut Rectoris nostri super nos sollicitudinem formidemus; quædam vero inulta servantur ut adhuc Judicem restare sentiamus.

VII. Sextò sciendum, quousque possit homo omnia peccata venialia vitare, nimirum quòd nemo Justorum viribus propriis, sine divina gratia ab omnibus venialibus peccatis abstinere possit; ita enim clarè S. Joannes pronunciavit, dum dixit: Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Impossibile namque est, quemlibet Sanctorum non istis minimis, quæ per sermonem, per cogitationem, per ignorantiam, per oblivionem, per necessitatem, per voluntatem, per obreptionem, per somnium admittuntur, incurtere, ut notat Cassianus. Nec facilè, teste S. Leone, provenit cuiquam tam incruenta victoria, ut inter multos hostes, frequentésque conflictus, etiam si sit liber
à mor-

à morte, sit quoque immunis à vulnere. 2. Possit tamen cum auxilio divinæ gratiæ vitare singula & omnia peccata divisim sumpta, uti communis sensus SS. PP. & Theologorum contra Hæreticos docet. Unde rectè S. Chrysostomus ait: Non potes dicere, non possum, neque accusare conditorem. Si enim impotentes nos fecit, & deinde imperat, culpa ejus est; quomodo ergo inquis, multi non possunt? quomodo ergo, multi nolunt? si enim voluerint, omnes poterunt; habemus quippe cooperatorem & adiutorem DEUM tantùm velimus, tantùm opere accedamus ad rem ipsam. DEUS enim, ut ait S. Hieronymus ita concessit liberum arbitrium, ut suam per singula opera gratiam non negaret. Quocirca justè instar præcepto, ait S. Leo, qui præcurrit auxilio. 3. Possit cum divina gratia per totam vitam vivere sine peccatis cum plena deliberatione commissis; ita enim manifestè docet Clemens Alexandrinus, dum ait: Optimum est, nullo modo peccare, quod est solius DEI; Secundum nullum ex voluntariis attingere maleficiis, quod est proprium sapientis; Et multorum exemplis supra §. 5. & 6. ostensum est. 4. Possit etiam per longum tempus abstinere ab omnibus indeliberatis peccatis; uti fusè tum autoritate Conciliorum & SS. PP. tum exemplis plurimis probat Lancizius.

VIII. Septimò sciendum, quomodo peccata venialia ad mortale disponere dicantur, scilicet duplici modo, ut docet Tannerus. 1. *Directè & per se?* quatenus generatim quendam DEI ac rerum divinarum neglectum inducunt, & in certâ materiâ, frequentata habitum generant, quo animus facilitetur ad actus similes etiam in gravi materia exercendos. 2. *Indirectè &*

per accidens: quatenus remouent prohibens seu obstaculum peccati mortalis, scilicet fervorem caritatis, & aliarum virtutum habitum, peculiaria quoque gratiauxilia, quibus alioqui homo fuisset à peccato mortali inhibitus. Quæ omnia cõplexus est breuiter S. Albertus Magnus, dum in compendio suæ Theologiæ dixit: Peccatum veniale minuit fervorem caritatis, sicut aqua in igne projecta, licet igne non extinguat, fervorẽ tamen illius temperat. Item potentias animæ in bonis operibus lassat, sicut quando ponitur pondus super equum, minus erit promptus ad ambulandum. Item bona celestis gloriæ diminuit, non quidem illa, quæ iam habemus ibi per meritum reposita, sed quæ deberentur, si venialia non fuerint; quia in eo tempore possunt aliqua bona fieri, quando illa fiunt.

§. II.

De Peccatis in specie, & nominatim de Superbia.

I. Est inordinatus appetitus propriæ excellentiæ, de quo tria specialiter observare debet Asceta.

II. Primum est, ut bene agnoscere illud queat: nam, ut S. Gregorius sapienter advertit, difficile in se quisque inueteratam superbiam deprehendit; quia nimirum hoc vitium, quantò magis patimur, tantò minus videmus.

III. Alterum est, quòd hoc vitium ab omnibus quidem, sed specialiter ab Asceta vitandum sit, quia, teste S. Chrysostomo, nihil longiùs ab amore DEI abducit; nihil tam faciliè in gehennam intrudit, quàm superbiam insania: & quia juxta Cassianum morbus superbiam, licet ultimus sit in conflictu vitiorum, origine tamen